

Connecting - Creative - Innovative
OSL REGION
European Office

Brussel, 17. januar 2023

Policynotat: Kort om EUs «Year of skills – 2023»

Joakim P. Berg, EU-rådgiver for utdanning og helse ved Osloregionens Europakontor

---

Bakgrunn, formål, innhold

Under sin «State of the Union»-tale 14. september 2022 annonserte president von der Leyen sitt forslag om at 2023 skulle bli EUs “year of skills”¹ (heretter: YOS). Kommisjonen leverte den 12. oktober følgelig sitt forslag om «The European Year of Skills»² til behandling i EU-parlamentet og Rådet (siden det ikke ble enighet om såkalt forenklet behandling), og endelig vedtak forventes nå på nyåret.

Dette dreier seg med andre ord om ennå ikke vedtatt politikk, selv om det virker svært sannsynlig at forslaget vil gå igjennom i en form som likner dagens versjon. YOS vil ta utgangspunkt i flere allerede eksisterende initiativer, med European Skills Agenda³ som det mest åpenbare, og styrke og samkjøre disse.⁴

Europeiske «år» som dette er i all hovedsak holdningskampanjer som har som formål å sette søkelys på én særskilt sak hvert år. 2022 var eksempelvis «Year of Youth», for å fremheve de utfordringer som særlig rammet unge under COVID-19-pandemien.

Ettersom «årene» ikke i seg selv medfører konkrete politiske tiltak, har de også svært begrensede kostnader (primært knyttet til kommunikasjonsaktivitet), som i sin helhet kan dekkes med eksisterende midler fra det Europeiske sosialfond, et av de europeiske strukturfondene. De allerede eksisterende initiativene og finansieringskildene regnes i forslaget å være tilstrekkelige for å oppnå de øvrige målene for YOS.

Et ytterligere uttalt mål er å bidra til å skape en kultur for etter- og videreutdanning. Per i dag er det kun om lag 37% av arbeidsstyrken som gjennomfører etter- og videreutdanning; man anslår at det grønne skiftet vil kreve to og en halv million flere kvalifiserte arbeidstakere enn i dag innen 2030, og EU vil ikke kunne fylle dette gapet uten ytterligere trening av eksisterende arbeidstakere.

Et hovedformål ved YOS vil dermed være å dekke inn noe av underskuddet av kvalifisert arbeidskraft i enkelte sektorer, særlig STEM-områdene (Science, Technology, Engineering,

---

¹ «We need much more focus in our investment on professional education and upskilling»:

² <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=89&newsId=10431&navItem-relatedDocuments>

³ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1223&langId=en>

⁴ En fullstendig oversikt finnes under samme lenke som i fotnote 2.

Mathematics). Dette sees selvsagt i sammenheng med den såkalte grønne-digitale tvillingtransformasjonen, altså overgangen til et samfunn som er både grønnere og mer digitalisert (forslaget viser også til at rundt 70% av europeiske bedrifter melder en mangel på ansatte med tilstrekkelige digitale ferdigheter; man viser også til at rundt halvparten av EUs befolkning har svake digitale ferdigheter).

I tillegg til dette skal vekt tillegges ferdigheter som kan knyttes til aktivt medborgerskap og demokratiforståelse (og dermed kan YOS også sees i sammenheng med «Defense of democracy»-pakken, som ventes lansert fra EU-kommisjonen i tredje kvartal i år⁵). YOS skal også bidra til å tiltrekke arbeidskraft fra utenfor EØS i større grad.

Delvis oversikt over eksisterende tiltak innen YOS-porteføljen

Som nevnt innledningsvis finnes en fullstendig oversikt over tiltak under fotnote 2. Imidlertid er noen tiltak verdt å fremheve. Jeg vil her gå ut ifra at Erasmus+, Horisont Europa og det Europeiske sosialfond er kjent materie for leseren, men mer informasjon om disse finnes allikevel i fotnotene.⁶

Noen fremhevede initiativer og finansieringskilder med relevans for YOS:

European Skills Agenda⁷

Dette initiativet har, i likhet med YOS, som formål å fremme europeisk konkurransedyktighet, sosial utjevning og å ruste samfunnet bedre for krisehåndtering (gjennom en bedre kvalifisert arbeidsstokk). Dette skal oppnås gjennom livslang læring og opplæring, og skal i prinsippet være geografisk nøytralt, dvs. at man skal ha tilgang til disse tilbudene uavhengig av bosted. Initiativet oppgir 12 konkrete tiltak.

EU Talent Pool⁸

Dette pilot-initiativet har som formål å gjøre det enklere for flyktninger med midlertidig kollektiv beskyttelse å integrere seg i det europeiske arbeidsmarkedet, og er eksplisitt rettet mot flyktninger fra Ukraina. Dette kan dermed være et nyttig verktøy for norske kommuner.

Den europeiske innovasjonsagendaen⁹

Et hovedmål med dette initiativet er å øke innovasjonstakten i Europa. Selv om det kanskje viktigste tiltaket er forenklinger i reguleringer knyttet til IPO-er (altså kapitalutvidelser der offentligheten i prinsippet får tilgang til å kjøpe aksjer i selskap, ofte i forbindelse med en børsnotering - med andre ord går selskapet fra "lukket" privat eierskap til åpen omsetning av aksjer) og øvrig tilgang til privat kapital, inneholder agendaen også tiltak innen opplæring av arbeidskraft innen teknologi.

---

⁵ Jf. kommisjonens arbeidsprogram: https://commission.europa.eu/publications/2023-commission-work-programme-key-documents_en

⁶ Lenker til de enkelte tiltakene her: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_6086

⁷ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_20_1196

⁸ https://eures.ec.europa.eu/eu-talent-pool-pilot_en

⁹ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_22_4273

Den europeiske universitetsstrategi & Brobygging for effektivt samarbeid i høyere utdanning¹⁰

Disse to tiltakene sees i sammenheng, og knyttes til YOS særlig gjennom satsningene på inklusivitet og på livslang læring. Det finnes imidlertid mange andre elementer som kan være av interesse, og som samlet sett kan betraktes som en langt dypere samordning av UH-institusjoner enn i dag, f.eks. gjennom allianser, felleseuropeiske grader, osv.

«Mikrokvalifikasjoner» i etter- og videreutdanning¹¹

EU-kommisjonens anbefaling¹² om et europeisk rammeverk for såkalte mikrokvalifikasjoner («micro-credentials») ble vedtatt av Rådet 16. juni 2022, og har som formål å støtte opp under utvikling, implementering og et felles godkjennings-/anerkjennelsessystem for disse kvalifikasjonene i Europa.

Kort oppsummert dreier det seg om kortere kurs og utdanningsløp som ikke skal fungere som erstatning for, men komplementært til det tradisjonelle gradssystemet i høyere utdanning. Mikrokvalifikasjonssystemet er knyttet til European Skills Agenda (jf. over) og Erasmus+ (som finansieringskilde), og ønskes implementert innen 2025.

Digital Europe¹³

Dette programmet (med et planlagt budsjett på hele €7,5 mrd. i 2022-Euro) for utvikling av digitale ferdigheter skal styrke og samordne arbeidet på tvers av Europa. Programmet vektlegger i særdeleshet fem områder: Supercomputere, kunstig intelligens, cybersikkerhet, avanserte digitale ferdigheter, og økt bruk av digitale teknologier. Mer informasjon om disse finansieringsmulighetene finnes på EU-kommisjonens nettsider.¹⁴

Relevansen for Norge

Norge er ikke forpliktet til å ta slike år inn i EØS-avtalen, men det er en tradisjon for at vi gjør dette, og EU-kommisjonens forslag er også merket som EØS-relevant. Mye tyder derfor på det også vil skje denne gangen (etter at EU har ferdigbehandlet saken på sin side). En slik inkorporering i EØS-avtalen vil naturlig nok sende et sterkt signal til EU om at vi er en konstruktiv partner med felles ambisjoner også innenfor områdene dette året dekker.

---

¹⁰ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_22_365

¹¹ <https://education.ec.europa.eu/education-levels/higher-education/micro-credentials>

¹² Detaljert, men/og nyttig: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9237-2022-INIT/en/pdf>

¹³ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/activities/digital-programme>

¹⁴ <https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/programmes/digital>